

‘Integriteit staat hoog op mijn agenda’

Fred Teeven (VVD) is nu bijna drie maanden staatssecretaris van Veiligheid en Justitie. Tijd voor een kennismaking met de man die de komende jaren mede het beleid voor het notariaat gaat bepalen.

TEKST Mechtelt Lindenhovius | FOTO'S Truus van Gog

Fred Teeven is sinds drie maanden staatssecretaris van Veiligheid en Justitie en moet tijdens het interview nog zichtbaar wennen aan zijn nieuwe rol. ‘Wel wennen hoor; als Kamerlid kon ik meer zeggen dan als staatssecretaris. Ik vertegenwoordig nu ook het kabinetsbelang.’ Maar hij straalt ook gedrevenheid uit. Zin om aan de slag te gaan. Hoe ziet de staatssecretaris de toekomst van het notariaat? *Notariaat Magazine* stelde hem tien vragen.

U bent de eerste staatssecretaris van dit departement met een notariële achtergrond. Waarom bent u eigenlijk nooit notaris geworden?

‘Officier van justitie was altijd mijn grote droom. Ik kende het notariaat ook niet echt, alleen als rechercheur bij de FIOD. Dan vroeg ik stukken op bij de notaris en die kreeg ik wel, of niet. Maar tijdens mijn studie deed ik een

notarieel keuzevak en dat vond ik erg leuk. Toen ben ik alle andere notariële vakken ook maar gaan doen. Het notariaat is ook helemaal niet droog, zoals iedereen zegt. Vooral erfrecht en huwelijksvermogensrecht vond ik buitengewoon interessant. Hoe je vermogen ontbindt en zaken toedeelt. Daar haalde ik ook hoge cijfers voor.’

In de toekomstvisie van de KNB staat dat het voor notarissen mogelijk moet worden om zich meer te specialiseren. Vindt u dat ook?

‘Voor de beroepsgroep lijkt dat een interessante keuze. Je krijgt op bepaalde terreinen heel veel kwaliteit, je kan meer kennis bieden. Maar ik vind het ook wel een verarming van het vak. Volgens mij is de charme toch ook dat je als notaris met veel verschillende aspecten van het leven in aanraking komt. Overigens denk ik dat je er als beroepsgroep wel voor moet waken dat de financieel minder rendabele werkzaamheden ook gedaan worden. Daarbij doet het rare zich voor dat je in het reguliere

onroerend goed, dat over het algemeen niet heel ingewikkeld is, beter je financiële positie kunt veiligstellen, terwijl de intellectuele gedeelten van het notariaat, zoals het personen- en familierecht, minder geld opbrengen maar wel veel tijd kosten.'

Ook wil de KNB meer nadruk leggen op het advieswerk dat aan een notariële akte verbonden is en niet op de akte zelf. Hoe ziet u dat, mede in verhouding tot andere juridische beroepen?

'Op heel veel juridische gebieden heeft de notaris natuurlijk specifieke kennis die niet altijd door een akte gevolgd hoeft te worden. Dat gebeurt nu ook al vaak. Je moet er wel voor uitkijken dat je niet te veel op het terrein komt van de advocaat of de belastingadviseur. En je moet ervoor waken dat het de positie van de notaris als dé deskundige op het terrein van het afwickelen van een akte niet schaadt. Want voor het publiek is dat nog steeds zijn hoofdfunctie. De notaris moet uitgaan van zijn eigen kracht, maar waarom zou een notaris gevangen moeten zitten in iets wat hij al heel lang doet? In een wereld waarin je beroepsgroepen ruimer laat opereren, kun je dat ook een notaris laten doen.'

Valt onder dat 'ruimer opereren' ook de invoering van een notariële koopovereenkomst?

'Het denkproces daarover is nog niet afgerond. Je krijgt op die manier wel een arbeidsstroom, en dus een extra inkomstenbron, richting het notariaat. Maar u weet natuurlijk ook wat de makelaars daarover gezegd hebben. Zij vinden het helemaal niet nodig dat de notaris in het kooptraject een rol krijgt. Volgens de NVM hebben de makelaars zelf voldoende know how op dat gebied.'

Verdergaand op die inkomsten. Een groep binnen het notariaat denkt dat vaste tarieven voor bepaalde vaste handelingen een oplossing zijn voor het kwaliteitsverlies dat door verregaande prijsconcurrentie is ontstaan.

Wat denkt u daarvan?

'Ik heb hier laatst ook met uw voorzitter en ook met de NBVN over gesproken. Er is natuurlijk wel een probleem in het notariaat als het gaat om financieel het hoofd boven water houden. Maar vooralsnog zijn vaste tarieven niet de weg waar wij aan denken. Al zal u dat niet verbazen met een rechts-liberaal kabinet. Overigens is ook in de werkgroep-Joldersma over de integratie van onder- en bovenwereld, waar ik vorig jaar in zat, de discussie gevoerd of we niet terug zouden moeten naar een notariaat als verlengstuk van de overheid. Dat werkt volgens vaste tarieven en waar winst maken slechts in beperkte mate is toegestaan. De situatie van vroeger eigenlijk, met een beperkt aantal notarissen gelimiteerd in de wet. Dat wilden we toen niet en ik geloof de KNB ook niet. Hoewel ik wel heb gemerkt dat er onder veel meer notarissen dan alleen de leden van de NBVN, ongenoegen heerst. Alleen uit niet iedereen dat. Dat is wel interessant om te constateren.'

Om kwaliteit te waarborgen heeft de KNB het systeem van peer reviews ontwikkeld. Wat vindt u van dat systeem?

'Bij het Openbaar Ministerie (OM), waar ik zestien jaar heb gewerkt, hadden we een soortgelijk systeem. Ik merkte dat dat met de nodige voorzichtigheid gedaan werd. Elkaar complimenten geven of je neutraal uitlaten, is niet zo moeilijk. Het wordt pas ingewikkeld als het er allemaal niet zo gedegen uitziet. Dat zie je ook in de advocatuur. Als bijvoorbeeld een deken een voorlopige maatregel treft tegen een advocaat in een zaak die niet zo heel duidelijk ligt, waarin het alle kanten kan opgaan, dan vragen zijn collega's zich toch al gauw af of die maatregel wel helemaal nodig was. Laat ik het zo zeggen: met collegiale toetsing is niks mis, maar negatieve reflectie blijft moeilijk.'

**“Ik heb de
kwaliteit van
mijn organisatie
onder controle.”**

www.quantaris.nl

Quantaris stelt de klant centraal

En dat is niet zomaar een loze kreet. We leggen continu ons oor te luister bij u; de notaris. In de huidige markt wil ieder notaris-kantoor zich immers onderscheiden en dat vraagt om ICT-oplossingen op maat.

Daarbij staat de optimalisatie van uw notariële bedrijfsvoering centraal. Uw input vertalen we naar een inzichtelijk en beheersbaar informatiesysteem. Overtuig uzelf en bezoek onze website www.quantaris.nl voor alle relevante informatie.

Postadres

Postbus 102
3430 AC Nieuwegein

Bezoekadres

Archimedesbaan 21
3439 ME Nieuwegein

T 030 - 600 58 00
E info@quantaris.nl

quantaris

NOTARIËLE BEDRIJFSOPLOSSINGEN

Bent u het eens met Harm Brouwer, voorzitter van het College van procureurs-generaal, dat opsporings-ambtenaren inzage zouden moeten krijgen in notariële dossiers?

‘Ik denk dat we een andere weg moeten volgen en daar kan het Bureau Financieel Toezicht (BFT) wel een rol in spelen. Op het moment dat het BFT bij een controle op een notariskantoor constateert dat er bepaalde zaken zijn die het OM aangaan, dan zou het BFT die réchtstreeks moeten kunnen melden. Je zou hiervoor criteria kunnen ontwikkelen. Dan zit je natuurlijk wel met de vraag wat te doen als zo’n onderzoek van het OM uiteindelijk niets oplevert. Wie is dan aansprakelijk? Daar hebben we nog geen antwoord op. Je hebt het dan eigenlijk over het verschoningsrecht. Volgens mij kun je daarin naar beroepsgroep differentiëren. Het verschoningsrecht van een notaris kan eerder worden doorbroken wanneer het gaat om zijn rol in de ordening van de samenleving. In die rol verschilt hij van de advocaat en is hij meer een verlengstuk van de overheid.’

Er lopen allerlei notariële wetgevingstrajecten. Waar liggen uw prioriteiten?

‘Wetsvoorstel-Hammerstein, de wijzigingen in de Wna vind ik erg belangrijk. Zaken waar het notariaat eigenlijk al heel lang op zit te wachten. Die kunnen er volgens mij nu echt wel door. Het wetsvoorstel-Hammerstein is aangemeld voor plenaire behandeling. Ik heb de griffier van de Vaste Kamercommissie gevraagd dat wetsvoorstel de komende maanden te agenderen. Ook met het vennootschapsrecht wil ik zo gauw mogelijk starten. Hoewel het voor de beroepsgroep wellicht niet onhandig is om daarmee te wachten tot na de verkiezingen van mei. Want ik voorzie dat in de huidige samenstelling van de Eerste Kamer een aantal van die wetten, met name over de flexibilisering, nog wel eens flink wat discussie kunnen opleveren.

Overigens ben ik geen voorstander van het voorstel van D66 voor verplichte huwelijkse voorwaarden. Ik zie niet zo goed wat dit voorstel doet voor de emancipatie van de vrouw. Volgens mij zadel je jonge stellen alleen maar op met hoge kosten. Laten we eerst het huidige wetsvoorstel met betrekking tot het huwelijksvermogensrecht afhandelen. Ik sta zeker niet onwelwillend tegenover het voorstel van de KNB-voorzitter om het amendement-Anker [over de ‘koude uitsluiting’ – red.] via een novelle uit het wetsvoorstel te halen. Als woordvoerder van de VVD-fractie was ik destijds ook al geen voorstander van dit amendement. Maar het is natuurlijk wel iets dat we in coalitieverband moeten bespreken.’

Welke plaats neemt het notariaat in in uw portefeuille?

‘Het is een beetje flauw om te zeggen dat alles wat ik in mijn portefeuille heb belangrijk is. Natuurlijk zijn er zaken waar je meer gevoel bij hebt omdat je daar vroeger mee te maken hebt gehad. Maar de juridische beroepen in het algemeen en met name de integriteit die daarbij

‘Ik voorzie een heftige discussie over het aantal notarissen’

een rol speelt, zijn essentieel. Ik heb natuurlijk niet helemaal voor “Jan Boterletter” in die werkgroep-Joldersma gezeten. Integriteit van de juridische beroepen staat hoog op mijn agenda. Uiteraard gaat de meeste aandacht van die beroepsgroepen vaak naar advocaten. Partijbelangen creëren nu eenmaal meer media-aandacht. Notarissen en ook gerechtsdeurwaarders zijn nu juist mensen die niet in die publiciteit moeten komen. Dan gaat het meestal niet goed. Iedere zaak waarin een niet-integere notaris in het nieuws komt, is er een te veel.’

Tot slot. Na doorlezing van tien jaar Notariaat Magazine viel mij op dat dezelfde onderwerpen nog steeds spelen. Vaste tarieven, marktwerking en notariële koopovereenkomst. Als ik u over tien jaar weer interview, hoe ziet het notariaat er dan uit?

‘Ik denk dat het notariaat vergaand gespecialiseerd is. Dat het voor het kleine notariskantoor steeds moeilijker zal zijn om te overleven, om hun bedrijfsuitoefening in stand te houden. Daarnaast zal de notaris nog steeds niet gekoppeld zijn aan de overheid. Die weg terug zullen we niet inslaan. Ook denk ik niet dat er heel veel exclusieve taken voor de notaris bij zullen zijn gekomen, misschien de notariële koopovereenkomst.

Wel voorzie ik een heftige discussie over het aantal notarissen. Ik sluit niet uit dat de overheid daar weer strakker de hand in wil hebben. Dat we dat niet overlaten aan de markt. Zelfredzaamheid is mooi, maar je moet wel een bepaalde instroom van werkzaamheden hebben om je boterham te verdienen. Belangrijk blijft bovenal de beroepsmatige attitude. De huidige toetsing door de Commissie van deskundigen notariaat is daarvoor niet voldoende. Een goed ondernemingsplan betekent nog niets. Dat is het probleem.

En misschien moeten we als oplossing wel het aantal notarieel studenten beperken en daarin selecteren. Ik vind dat een heel onsympathiek middel, maar is het goed om jonge mensen die met hart en ziel voor een notariële studie hebben gekozen, al bij het afronden van hun studie te moeten zeggen dat ze geen notaris kunnen worden? Ik vind van niet. ■